

4. Кравченко О. Міждисциплінарність як основа формування культурологічної компетентності студентів у процесі вивчення історії України. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія. 2023. № 2(155). С. 47–52.

Abstract: *The interdisciplinary approach to the study of the history and culture of Ukraine is considered as a modern direction that integrates knowledge from various humanitarian disciplines to understand national identity. The features of this approach are analyzed, in particular its research nature and connection with global perspectives. The experience of application in Ukrainian education, including interactive methods and digital technologies, is evaluated.*

Keywords: *interdisciplinary approach, history and culture of Ukraine, education, globalization, interactive methods, national identity.*

УДК 37.016.3:17:378.4 «364»

АДАПТАЦІЯ МЕТОДИК ВИКЛАДАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН У МИКОЛАЇВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ АГРАРНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Шарата Н.Г.,

докторка педагогічних наук, професорка,

професорка кафедри країнознавства,

Миколаївський національний аграрний університет

Анотація: *проаналізовано основні проблеми, що постали перед гуманітарною освітою під час війни, а також розглянуто шляхи підтримки психологічної стійкості здобувачів вищої освіти та забезпечення ефективності навчального процесу в умовах кризи*

Ключові слова: *гуманітарні науки, воєнний стан, методики викладання, здобувачі вищої освіти.*

У сучасних умовах кризи значення досліджень у сфері гуманітарної освіти суттєво зростає, оскільки традиційні підходи до навчання виявляються малоефективними в умовах нестабільності. Збройний конфлікт спричинив глибокі зміни в організації освітнього процесу, зокрема призвів до трансформації традиційних форм навчання та підвищення рівня психоемоційного навантаження на всіх учасників освітнього середовища. Ці чинники потребують адаптації педагогічних стратегій і посиленої уваги до психологічної підтримки здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників.

На сьогодні в українській системі вищої освіти активно використовуються три основні моделі організації освітнього процесу: дистанційна, аудиторна та змішана форми. Вибір конкретної форми залежить від особливостей освітньої програми та специфіки кожного закладу вищої освіти. Водночас кожна з них

характеризується власними викликами, з-поміж яких: потреба у належному технічному забезпеченні, доступ до освітніх ресурсів та забезпечення ефективної комунікації між викладачами та здобувачами вищої освіти.

Змішаний формат навчання, що застосовується в окремих закладах, поєднує онлайн-теоретичні заняття з офлайн-практикою, що, за можливості, організовується у безпосередній взаємодії здобувачів вищої освіти із викладачами.

Для забезпечення безперервності освітнього процесу впроваджуються адаптивні стратегії, що враховують як формат і місце проведення занять, так і використання інноваційних технологій відповідно до потреб здобувачів вищої освіти. Ці заходи спрямовані на збереження доступу до освіти та підтримку її якості навіть за умов збройної агресії.

Гуманітарна освіта посідає провідне місце у формуванні громадянської культури, що є фундаментальною складовою професійної підготовки майбутніх фахівців. Особлива цінність гуманітарної освіти полягає у її здатності формувати навички психологічної стійкості та ефективного подолання стресових ситуацій, що набуває особливої актуальності в умовах динамічних змін і численних викликів сучасності.

Сучасні освітньо-професійні програми у закладах вищої освіти передбачають інтеграцію широкого спектра соціально-гуманітарних дисциплін, що забезпечують формування необхідних компетентностей у майбутніх фахівців. Зокрема, такі курси, як соціологія, історія та культура України, українська мова за професійним спрямуванням тощо, сприяють не лише оволодінню професійно значущими знаннями, а й розвитку критичного мислення та соціальної відповідальності.

Особливе місце серед освітніх компонентів гуманітарного блоку належить дисциплінам історичного профілю, зокрема «Історії та культурі України». Їх вивчення забезпечує здобуття знань про ключові етапи історичного розвитку українського народу, сприяє розумінню глибинних процесів історичних трансформацій, а також формуванню здатності критично аналізувати різноманітні інтерпретації історичних подій. Такий підхід створює підґрунтя для розвитку аналітичних навичок і формування компетентностей, необхідних для інтеграції національної ідентичності в контексті глобалізаційних процесів сучасного світу.

Соціологія як навчальна дисципліна відіграє важливу роль у формуванні професійної компетентності майбутніх фахівців, оскільки надає знання про соціальні структури, механізми взаємодії та закономірності функціонування суспільства. Засвоєння основ соціології забезпечує здобувачам вищої освіти здатність аналізувати актуальні соціальні проблеми, що сприяє налагодженню ефективної взаємодії з різними соціальними групами. Це, у свою чергу, є запорукою успішної професійної комунікації та створення продуктивних міжособистісних і професійних стосунків.

Курс «Українська мова (за професійним спрямуванням)» орієнтований на формування високої мовної культури, розвиток грамотності та комунікативної

компетентності здобувачів вищої освіти. Вивчення основних мовних аспектів сприяє засвоєнню різноманітних стилів мовлення, необхідних для ефективної професійної комунікації. Окрема увага приділяється сучасній мовній політиці, етикету та взаємозв'язку мови й культури.

Викладання дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» має подаватися, на нашу думку, після початку вивчення фахових дисциплін та засвоєння певної професійної, зокрема термінологічної, лексики. Пріоритетом повинно стати опрацювання, крім лінгвістичної, фахової літератури з метою здобування інформації, а також розвиток умінь усної та письмової професійно спрямованої компетенції в галузі наукового й технічного перекладу опрацьованих науково-професійних текстів [1].

Вивчення гуманітарних дисциплін є невід'ємною складовою професійної підготовки, оскільки вони сприяють формуванню широкого світогляду, соціальної відповідальності майбутніх фахівців. В умовах сучасного суспільства, зокрема у військовий час, значення таких дисциплін набуває особливого значення. Вони не лише забезпечують фахову підготовку, а й допомагають розвивати критичне мислення, стійкість до інформаційних впливів та здатність аналізувати складні соціально-політичні процеси.

Отже, вивчення гуманітарних дисциплін є невід'ємною складовою професійної підготовки фахівців, оскільки воно забезпечує не лише формування загальнокультурної компетентності та розширення світогляду, а й виховання соціальної відповідальності. В умовах сучасного суспільства, зокрема у військовий час, значення таких дисциплін набуває особливого значення, коли суспільству потрібні стійкість до зовнішніх інформаційних впливів і здатність критично осмислювати складні соціально-політичні явища.

Гуманітарна підготовка відіграє стратегічно важливу роль не лише у професійному становленні особистості, а й у формуванні єдиного, свідомого та стійкого до викликів суспільства.

Список використаних джерел

1. Шарата Н. Методика викладання дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» в аграрних закладах вищої освіти // *Українознавчий вимір у сучасній науці: гуманітарний аспект*: матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції, 29 квітня 2022 р., Миколаїв : МНАУ. С. 119-121.

Abstract: *the main problems that faced humanitarian education during the war are analyzed, and ways of supporting the psychological stability of students and ensuring the effectiveness of the educational process in times of crisis are considered.*

Keywords: *humanitarian sciences, martial law, teaching methods, higher education students.*